

Матеріал практичних занять з дисципліни „Основи психологічного консультування”

Практичне заняття 1

Тема: Психологічне консультування в культурному контексті психологічної допомоги

План:

1. Загальна характеристика підходів до структурування консультації
2. Початковий етап
3. Змістовий етап
4. Етап інтерпретацій
5. Заключний етап

Завдання для контролю:

1. Розв'яжіть ситуаційну задачу

До журналу “Сімейний консультант” надійшов лист: “Шановний психолог журналу “Сімейний консультант”, пишу Вам цього листа, тому що серце моє наповнене біллю, і крім Вас ніхто не зможе мені допомогти. Моя проблема — 13-річний син. Слава останнім часом став дуже важкою дитиною: він пропускає заняття у школі, обманює, грубіянить. У мене таке враження, що він постійно щось від мене приховує, щось недоговорює... З учителями у школі практично не спілкуюсь, у них тільки одні скарги на Славу — погано вчиться, погано поводитьсь. Шкільного психолога не хочу навіть питати, тому що вони там усі заодно: їм би зробити винними у всьому батьків або сім'ю. Мій перший чоловік після розлучення 18 тільки надсилає аліменти і не цікавиться сином. Та і зі здоров'ям у Славчика якісь проблеми: як сідаємо у транспорт — втрачає свідомість. Що мені робити? До кого звертатися по допомогу?

?? Складіть можливий перелік заходів щодо психологічної допомоги автору листа.

Література:

1. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. — Минск: Харвест, 1999.
2. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. — М.: ТЦ Сфера, 2004.

3. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком,1998.
4. Смид Р. Групповая работа с детьми и подростками.– М.: Генезис,1999. – 272 с.
5. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал,2005.
6. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.
7. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. –М.: Школьная пресса, 2001. – 112 с.
8. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь,2000.
9. Тингей-Михаэлис К. Дети с недостатками развития: Книга в помощь родителям: Пер. С англ. / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1988. – 240 с.

Практичне заняття 2

Тема: Цілі, завдання і форми психологічного консультування

План:

1. Поняття про техніку психологічного консультування
2. Універсальні техніки і прийоми.
3. Спеціальні консультативні техніки
4. Типові технічні помилки

Завдання для контролю:

1. Розв'яжіть ситуаційну задачу

Учениця 3-го класу Іра К. отримала напередодні 1 вересня персональне запрошення директора школи. А вже з лютого місяця вона відмовляється йти до школи... . Минулої зими, коли Ірина прийшла у клас, вона побачила, що її парту чимось забруднено. Вона сказала про це вчительці. Але вчителька відреагувала так: “Йди на місце, нема про що говорити”. Ірина за свою парту сісти відмовилася. Вчительку це розсердило: “Не принцеса — прибереш”. учениця так і не сіла за парту. Вчителька обурилася і ... витерла парту сама. Іра про все розповіла вдома, і мати забрала її зі школи з ультиматумом: дівчинка прийде до школи тільки після того, як вчительку звільнять за “приниження гідності учениці”. Вчительці було внесено догану за некоректність у спілкуванні з ученицею, директор вибачилася перед ученицею та її мамою. Але мати дівчинки не пускає її у школу, порушуючи тим самим Закон України “Про середню освіту”.

?? Дайте психологічний аналіз ситуації. Запропонуйте свій варіант дій психолога в цій ситуації.

Література:

1. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, 1999.
2. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
3. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком,1998.
4. Сמיד Р. Групповая работа с детьми и подростками.– М.: Генезис,1999. – 272 с.
5. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал,2005.
6. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.
7. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. –М.: Школьная пресса, 2001. – 112 с.
8. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь,2000.
9. Тингей-Михаэлис К. Дети с недостатками развития: Книга в помощь родителям: Пер. С англ. / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1988. – 240 с.

Практичне заняття 3

Тема: Консультативний процес

План:

1. Метод інтерв'ю в консультуванні.
2. Бесіда
3. Спостереження.
4. Ігрові методи

Завдання для контролю:

1. Розв'яжіть ситуаційну задачу

У консультацію звернулася мама першокласника Петра В. Проблема полягала у тому, що хлопчик писав гірше за всіх у класі — криво, неакуратно. Мама неодноразово заставляла хлопчика переписувати домашнє завдання, але він після цього писав ще гірше.

?? Проаналізуйте ситуацію. Що можна порекомендувати мамі учня у конструктивному плані?

Література:

1. Абрамова Г. Психологическое консультирование: Теория и опыт. - М.,2001.

2. Айви А. Психологическое консультирование и психотерапия. – СПб, 2000.
3. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. - М., 2012.
4. Бурменская Г. и др. Возрастно-психологический подход в консультировании детей и подростков. М., 2002.
5. Василюк Ф.Е. Методологический анализ в психологии. М.:МГППУ; Смысл, 20014.

Практичне заняття 4

Тема: Бесіда як основний метод роботи консультанта

План:

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Процес організації бесіди. Етапи бесіди.
2. Особливості вербальної комунікації у процесі консультування.
3. Особливості невербальної комунікації у процесі консультування.
4. Типологія консультантів та клієнтів.

Завдання

1. Скласти схему процесу організації бесіди, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Визначити можливі помилки консультанта, охарактеризувати їх обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Рекомендована література:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 480 с.
2. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 208 с.

3. Горностай П. П., Васьковская С. В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наукова думка, 1995. – 128 с.
4. Кочюнас Р. Основы индивидуального и семейного психологического консультирования: Учеб. пособ. - М.: Ось-89, 2003.
5. Меновщиков В. Ю. Введение в психологическое консультирование. - М.: Смысл, 1998.-109 с.
6. Немов Р.С. Теория и практика консультирования.: Учебник СПб.: Питер,2002.